Nagyvárad, 1903. IX. évfolyam 173. szám. Csütörtök, julius 30.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
a kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre — — — 16 kor.
Negyedévre — — — 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre — — — 20 kor.
Negyedévre — — — 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre — — — 24 kor.
Negyedévre — — — 6 „

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáca-utcza 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzéséről nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 6 fillér.

NAGYVARAD julius 29.

Botrányok.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, julius 29.

A nemzeti vivmányokért folyó harczokban egyre jobban osztrákosodunk.

Szépen lassan épp olyan nélkülözhetlen alkatrésze lett a magyar parlamenti életnek az obstrukczió, mint az osztráknak. Az egykor hires magas szinvonalon álló magyar parlamenti viták lesülyedtek a piacz, vagy mondjuk a Reichsrath tájára. A törvényhez megalkuvást nem ismerve ragaszkodó Széll-kormány helyébe jött a még eddig kifürkészhetlen szándéku Héderváry-kormány, a mely épp olyan aulikusnak mutatkozik, mint a Körber-kormány. Játszunk az abszolutizmus tüzével, mintha 19 évig olyan jó dolgunk lett volna alatta, mint az osztráknak. S végül tegnap elértünk a tettlegességekhez, a dulakodáshoz, tomboláshoz. Még csak a pofonok hiányzanak, hogy a rákosi nemes urak országgyülésének utódját egészen a bécsi ideálig lepofozzák.

Bécsben a Reichsrath közelében ott illatozik és zajong a Tandelmarkt; innen vették a mintát. Hogy a mi budapesti »honatyáink« (ide s tova gúnynév lesz e szó) honnan vették a mintát, egyelőre kétes: de a tegnapi ülés botrányai fölötte erősen emlékeztettek valami külső lipótvárosi zsibvásárra.

Az első botrány volt a vesztegetési kisérletek bejelentése. Meg akartak venni egy képviselőt és egy hatalmas lapot, hogy hallgassanak. Kinek a műve ez? még nem tudni. Elég az, hogy egy magyar képviselőt és egy magyar lapot megvásárolhatónak tartott valaki s megpróbált megvenni. A kisérlet szerencsére nem sikerült — de elég szégyen, hogy a kisérletet meg merték tenni.

Nagy volt e miatt a felháborodás az ellenzéken, pedig az obstruáló hősöknek hazafias haragjukban nemcsak a padot, hanem saját mellüket is kellett volna verniök, mondván: Mea maxima culpa! Ha ők az ország legéletbevágóbb érdekeit nem dobják könnyelmüen az obstrukczió koczkájára, soha senki sem próbált volna pénzzel hozzájuk közeledni. Mikor azonban egy parlament kész puszta szeszélyből a gazdasági válságot, sőt talán a közjogi válságot is felidézni, ilyen könnyelmüségre bizony érthető volt a vesztegető barátságosan aljas kérdése:

— Was kostet 's?

Mert most már az obstrukczió puszta személyeskedés. Czélját a katonai javaslatok dolgában elérte az ellenzék: *győzött.* Nemcsak visszavonták a javaslatokat, hanem az egész nemzet vérébe beleoltották azt a makacs meggyőződést, hogy a hadsereg megmagyarositása nélkül többé katonai javaslat a magyar országgyülésen nem tárgyalható. Ha ujból katonai dolgok kerülnének a Ház elé, az elé egész vigan gáncsot vethetne az ellenzék, hiszen küzdelmét az egész ország rokonszenve kisérné. Sőt többet mondunk. A hadsereg reformját nem halogathatja tovább a szabadelvü párt sem. Ez a nagy tömeg, mely eddig lomhán heverészett kétes értékü, fonnyadt egyházpolitikai babérain, most megmozdult a nemzeit követelések mellett. Vezére Apponyi Albert, a nemzeti hadsereg régi, rendü letlen követelője. Annyira nagy a szabadelvü párt hazafias felbuzdulása, hogy lefőzte az ellenzéket s a magyar katonai követeléseket a debreczeni szabadelvü párt foglalta először szabatosan pontokba. Erdekes e pontokat egész terjedelmükben közölni:

1. *Magyar zászló, magyar czimer és a magyar közjognak megfelelő jelvények alkalmaztassanak*

2. *A viszonyoknak megfelelő és előre megállapitandó határidő alatt a szolgálati és vezényleti nyelv fokozatosan magyarrá tétessék.*

3. *A magyar származásu tisztek Ő Felsége idevonatkozó 1868-iki rendeletének végrehajtásával a magyarországi ezredekbe áthelyeztessenek.*

4. *Az országban magasabb katonai nevelőintézetek is állittassanak, az összes magyarországi katonai nevelőintézetekben a tiszti nevelés magyar legyen.*

5. *A katonai büntető perrendtartás a modern jogelvek alapján reformáltassék, a magyarországi ezredekben magyar tárgyalási nyelv alkalmazásával.*

Ha még ilyen közhangulatot is arra használnak fel, hogy *mindent* megobstruálnak, ez már nemcsak tullövés a czélon, hanem egyenesen a czél veszélyeztetése.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Hogyan lehet Párisban megélni?

— A világváros zsenijei. —

Párisban minden reggel 70.000 olyan ember kel fel, ki nem tudja, hogy lesz-e délben ennivalója és lesz-e hely, hol este fáradt fejét nyugalomra hajthatja?

Estig mégis mindenik talál egy szegletet, hol lepihenhet és napközben ha nem is lakik jól, de legalább nem bal éhen.

Ezek az u. n. kétes existenczáju egyének, mind szegény ördögök, kiknek egyetlen de annál nagyobb terhük nyomorult, beteg testük. Az egyik még tud valami verset, költeményt s oda áll valamelyik musselinnal vagy csipkével befüggönyözött ablak alá s elszavalja Musset vagy Hugo Viktor valamelyik költeményét reményteljes pathosszal, vagy elénekel valami dalt, bár a fiorituráknál hangja megtörik, szinte recseg.

Itt van aztán az akrobata! — Hideg, szeles időben ott áll a nyilt utczán lyukas, kopott tricot-jában a kövezetre terített rongyon, melyet valamikor »szőnyeg«-nek hivtak és mely néhány pillanattal ezelőtt még egyetlen oltalma volt a jeges idő ellen.

Vagy ott van az a rongydarab, mely számos apró gyermeknek egyetlen szerszámja, melylyel az utczai sétálókra leselkednek. Hirtelen áldozataik lábaihoz rogynak, hogy kitisztitsák azok poros czipőit.

Amott az utczasarkon egy pedikur a szenvedő emberiséget a tyukszemtől és lábkörmöktől akarja megszabaditani.

Odébb egy másik zsámolyra kuporodva s a falnak támaszkodva nem sokat törődik a széllel és időjárással, hanem szorgalmasan talpalja a körülötte müvészies rendetlenségben fekvő czipőket s irigykedve tekint a szomszédban tető alatt dolgozó kollégájára, ki olyan Krözus, hogy egy teljes □-méter nagyságu butikot tudott kibérelni a kapu alatt.

Virágzó üzlete van a gesztenyesütőnek, ki lépten-nyomon kinálja a téli napokban gőzölgő, illatos gesztenyéit.

A porczellánragasztó, az üveges, köszörüs, székfonó stb. mind munka után látnak, bár gyakran kell koplalniok, mert van nap, hogy sem az ablak be nem törik, sem az ollót nem köszörülteti senki.

Legtöbb utczában valóságos taliga korzó látható, melyeken a világ legkülönfélébb dolgait kinálják: osztrigát, papucsot, gyümölcsöt, könyvet, sajtot, csigát, levélpapirt, szárnyasokat, élő teknősbékát, poharakat, halakat, békát, képes levelezőlapot, árticsókát stb.

Ilyen apró taligák bérbeadásával gazdagodott meg Párisban Madame Lecoeur, kinek kocsisrinjében 50 db állott, bár 100-at is könnyen el tudott volna helyezni. — Az ilyen bérbeadók Párisban nagy szerepet játszanak. Egy sötét kinézésü csapszék előtt haladunk el, hol egy adag főzelék és tészta 15—30 czentimesbe kerül, a kirakatban mégis pompás husdarabok feküsznek. Rejtély! Megfejtése: a hus ki van bérelve s mihelyt a bérbeadónak a husra szüksége van, az visszakerül hozzá. De nemcsak állati hus, hanem élő emberi hus is bérelhető. Kiéhezett, 4 hetestől 5

Telefon 143.
Friedländer Hermann
Nagyvárad, Kolozsvári-utcza,
Telefon 143.
szalma- és posztó-kalap-gyára
Templom-tér.
Elvállal férfi, női s gyermek posztó- és bieber-kalapok **javitását** és a legujabb formákra való átalakitását a legszebb kivitelben.
863

Nem csoda, ha valami őrült agyban megfogamzott az az aljas gondolat, hogy magyar emberek meggyőződését megvásárolja. Ezt a merénylőt meg kell büntetni ugy, hogy unokája is megemlegesse — de tanuljon belőle az ellenzék s ne tegye ki képviselői becsületét ilyen arczpiritó orvtámadásoknak.

A mi azután következett: a dulakodás az elnöki emelvényen, állitólag inzultálás is, az már egyenesen bécsi kaptára készült. Erről csak pirulva lehet beszélni annak, aki a magyar parlament méltóságát szivén hordja. Fátyolt vetnénk rá, ha nem kellene tartanunk tőle, hogy az obstrukczió közepette a jelenet ismétlődni fog.

A vesztegetési kisérlet szégyene remélhetőleg a legszigorubb büntetéssel fog áthárulni arra, akitől az aljas terv eredt. De a dulakodás szégyenét a parlament maga viseli. Azt csak komoly munkával lehetne elfeledtetni — s éppen ez az egy az, a mire most nincs kilátás.

A polgári perrendtartás.

A képviselőház kedden ülésének kezdetén terjesztette be *Günther* Antal az igazságügyi bizottság jelentését a magyar polgári perrendtartásról.

A bizottság jelentésében, amelylyel a törvényjavaslatot a Ház asztalára letette, ismerteti azokat az előkészitő cselekményeket, amelyek e törvényjavaslat megvalósulása érdekében történtek, ismerteti azokat az elveket, amelyek az 1893: XVIII. törvényczikkben nyertek kifejezést. A sommás eljárásnak életbeléptetésével vált szükségessé, hogy ***a szóbeliség és közvetlenség a polgári peres eljárás egész területén uralmat nyerjen***. Az igazságügyi bizottság ez elvek szem előtt tartásával tárgyalta a javaslatot, mely a bíróság és felek közreműködését szabályozza, ***a szóbeliségnek, a bizonyitékok szabad mérlegelésének***, a per kettéosztásának, a ***perfelvételi és érdemleges*** szakra, a mulasztásnak, orvoslásnak, a ***kétfoku felebbvitelnek*** és a perujitásnak rendszerét foglalja magában. Lényeges elvi jelentőségü módositása a javaslatnak az, hogy a ***kereskedelmi hatáskört elejtette***, amelynek következménye volna az, hogy a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék megszünik s a budapesti törvényszéknél külön kereskedelmi osztály volna szervezendő s Budapesten kivül olyan városokban is, amelyeknek kereskedelmi forgalma szükségessé teszi a külön kereskedelmi szaktanácsokat.

A javaslat e pontjához *Neumann* Armin ***különvéleményt*** terjeszt elő, mely a bizottság javaslatával szemben a kereskedelmi és váltótörvényszék fenntartását javasolja. A törvényjavaslat 775 §-ból áll, 16 czimre oszlik, a bizottságnak módositásai külön vannak felsorolva. A Ház elhatározta, hogy a javaslatot kinyomatja s annak idején tárgyalásra kitüzeti.

—

Békealkudozások.

Apponyi a vele történt előzetes megbeszélések alapján inditotta meg a pourparlerkat az ellenzéki vezéremberekkel. Az ellenzéki követeléseket a következőkben fogják összefoglalni:

1. Magyar vezénysző.
2. Magyar hadijelvények a magyar ezredeknél.
3. Magyar oktatási nyelv a magyarországi katonai iskolákban.
4. A magyar Himnusz behozatala a Gotterhalte helyébe.
5. Az 1868. évi királyi rendelet végrehajtása a magyar tisztek visszahelyezése tekintetében.
6. Magyar nyelv a katonai biráskodásban.

A propoziczió erre nézve az lesz, hogy a tárgyalások folytatására küldjenek ki egy bizottságot, melynek tagjai volnának: *Tóth* János, *Barabás* Béla, *Eötvös* Károly, *Polónyi* Géza, *Ulay* Lajos, *Beöthy* Akos, *Ugron* Gábor, és *Holló* Lajos. Apponyi kilátásba helyezte, hogy a kormány akár az egész Ház által elfogadandó határozati javaslat, akár más alkalmas forma alapján a ***magáévá teszi a Szentiványi féle pontozatokat***, azonkivül a ***magyar tisztek visszahelyezését*** és a ***magyar nyelvü katonai biráskodást*** s azon iparkodott, hogy a magyar vezényleti nyelv biztositására is lehessen találni valamely formát.

Szombat estére van tervbe véve a pártközi konferenczia, melyen a harczipárt küldöttein kivül előre láthatólag részt fognak venni: *Khuen-Héderváry* és *Kolossváry* miniszterek, *Apponyi*, *Szentiványi* Arpád, *Bolgár* Ferencz, *Kossuth* Ferencz, gróf *Zichy* János, báró *Kaas* Ivor, báró *Dániel* Ernő és gróf *Andrássy* Gyula.

Ha netalán abban történnék megállapodás, hogy határozati javaslat terjesztessék elő, ugy ezt valószinüleg *Kossuth* Ferencz tenné meg.

—

A figyelmes czár.

A czár — mint Szófiából jelentik — a »fölszabaditó czár« szoborbizottságának 100 darab ágyut, 5000 puskát és különféle más hadifölszerelési tárgyakat, valamint több hajómintát ajándékozott, körülbelül három millió korona értékben. Ezeket a tárgyakat azokban a muzeumokká alakitott bolgár házakban fogják elhelyezni, amelyekben a »fölszabaditó czár«, III. Sándor, az orosz-török háboru alkalmával tartózkodott.

Montenegróban — mint Cetinjéből jelentik — mindenfelé általános megnyugvást keltett az a figyelmesség, hogy az orosz hadügyminiszterium Cetinjében állandó katonai attasét nevezett ki Potapoff orosz vezérkari ezredes személyében. Potapoff ezredes igen alaposan ismeri a Balkán-félsziget stratégiai viszonyait és titkos kiküldötti minőségében nemcsak Szerbiát, Bulgáriát és Maczedoniát, hanem *Boszniát és Herczegovinát*, valamint *Magyarország déli részeit* is beutazta: az orosz vezérkar megbizásából. Az ezredes Cetinjébe küldése azt bizonyitja, hogy az orosz hadügyminisztérium a montenegrói hadsereget a többi európai államok hadseregeinek mintájára akarja szervezni és átalakitani — *orosz védnökség alatt*. A montenegrói hadsereg költségeit, valamint fegyverés munició-szükségleteit különben — mint ismeretes — már régebbi idő óta az orosz államkincstár fedezi. Péterváron már régen az a meggyőződés uralkodik, hogy a montenegrói hadsereg Oroszországnak a Balkán-félszigeten folytatandó esetleges akcziója alkalmával az orosz hadsereg egyik kiegészitő része leend. Ezért most ujabban orosz mintára szervezik a

---

éves koru gyermekek igen keresett czikkek. Az ál-anyák kibérlik őket, hogy busás jövedelmet hajtson nekik. Kölcsön adnak mankót, sebkötelékeket s mindazokat az apparátusokat, melyeknek feladata a legkőkeményebb szivet is meglágyitani.

Eredeti typus az ingkölcsönző, ki 20 czentimért ad bérbe egy tiszta inget.

Legnagyobb a változatosság mégis a boulevardokon. A kamelotok ezrei nyüzsögnek itt s a lehető legképtelenebb tárgyakat kinálják eladásra. Az egyik esernyőt, a másik könyveket kinál, a harmadik szemüveget, majd jönnek a rikkancsok nyomdafestéktől nedves ujságaikkal, a szobormüvészek, kik szobrokat utánoznak, begipszezett ruháikkal és rizsporos tagjaikkal. A szivarcsutak-gyüjtő minden diskrécziót félre téve, a legrejtettebb zugban fekvő szivarvéget is felszurja hegyes végü botjára, hogy a »csutak börzére« vigye, a »Maubert-tér«-re, hol a »mégot«-nak nevezett bagódarab értéke csak ugy hullámzik, mint a börzén a buza vagy értékpapir.

Ez a sötét nyomorult Páris szinfalainak egyik része. De nézzünk a kulisszák mögé is. Tekintsünk a »Mont-Saint-Hilaire« negyedbe, hol az u. n. »les petits métiers«-k virágzanak. Ezek a nyomor zsenijei. Lángelmék a koldusok közt. Régi házakban laknak csak az alkalom és szerencse hiányzik, ugy egyszerre hiresekké váljanak.

Ime itt van Mademoiselle Rose, a bangyatenyésztőnő, ki ezeknek a szorgalmas állatoknak szokásait és életmódját kitanulmányozván, egy folyton erősen fütött szobában nagyban kezdte tenyészteni az apró állatkákat. A háztulajdonos azonban csakhamar megunta Rose kisasszony különös passzióit, ki igy kénytelen volt kiköltözködni s nagynehezen talált Párison kivül egy teljesen szabadon álló házban sajátságos lakóinak szállást. Minden megyében, hol terjedelmes erdők vannak, levelező tagokat gyüjtött, kik naponként 10 zsák hangyatojást gyüjtöttek részére. Rose kisasszony a hangyatojásokat eladja a gyógyszerészeknek, a füvész kertnek, a fáczántenyésztőknek és napi bevétele igy legalább 30 frankra rug. Azután it van még Monsieur Paliu, ki a horgászok számára férgeket tenyészt, de ne legyünk rá kivánczsiak, hogy mily módon. Elég az, hogy tisztátlan mestersége napi 10—15 franknyi tiszta nyereséget biztosit számára a halászati idény alatt, egyébbként csak 7—8 frankot naponként.

Ha a természet hibázik, javitsunk rajta, gondolta magában Lecog ur, kit nagyon megragadott a régi rómaiak nagy konyhamüvészete. Párisban naponként 30.000 darab csirkének, kakasnak kell nyakát elvágni, hogy a ragout-ok, vol-au-vent-ok és egyéb franczia különlegességet tálalhassanak vendégeiknek a vendéglősök, de ehhez nem elég a diszitésre szolgáló kakas-taréj. Monsieur Lecog egy elmés gépet talált fel, mely marha, bárány és bornyuhusból mesterséges kakastaréjokat sajtol s melynek tuczatját 15—20 czentimesért árulja. Ki hinné, hogy e különös mesterségből meggazdagodott s hálából egészen haláláig üzte mesterségét.

Még furcsább egy másik lángész esete, ki minden szerszám nélkül gyüjtött egy meglehetős vagyont. Ez a talánymegfejtő. A kis tőkepénzesek negyedében a vendéglőkben és kávéházakban nagy izgatottsággal várják a heti lapokban közölt rebuszokat. A törzsvendégek, sopokat tanakodnak, veszekednek, törik fejüket, végül is a korcsmárost vagy kávést hivják fel döntésre, kit ez a megtiszteltetés néha nagy zavarba hoz. Ezt figyelte meg a szellemes modern Odipus. Most minden héten bejárja a korcsmákat és kávéházakat, átadja nekik a legujabb számokban megjelent rejtmények megfejtéseit és zsebre dug ezért 25 czentimest. Havonként 600 frankot keres. Ma már segédekkel dolgozik.

Azután itt van Chapellier ur. Festéket talált ki, melylyel a vén csirkék lábát feketére festi, hogy azok fiataloknak nézzenek ki.

A siker meglepő volt. Találmányán csakhamar 1000 frankért adott tul s utóda tekintélyes vagyonnal vonult vissza a magánéletbe.

Ritka magas mellékjövedelmük van, bár nagy fáradtság árán az u. n. »Laveurs de vaiselle«-eknek (tányér mosók) a nagy vendéglőkben. Sütőkemencze hőmérsékletü helyiségben mosogatják fel az edényeket havi 25 frankért

montenegrói hadsereget és tanult orosz tisztekkel látják el. Ezt a nehéz feladatot, amely természetesen jelentékeny pénzáldozatokba fog kerülni, akarja most Potapoff ezredes megoldani és az is bizonyos, hogy az ugynevezett törzsfőnök gazdálkodás részéről, a melyen különben a fekete hegyek országának minden állami intézménye nyugszik, jelentékeny akadályokra fog találni. Nikita fejedelem saját kézirásu levélben a legbarátságosabb hangon köszönte meg a czárnak Potapoff ezredes Czetinjébe való kiküldését és egyuttal ujból bitositotta a czárt Montenegrónak Oroszországgal szemben való és semmi körülmények között meg nem szünő ragaszkodásáról.

ORSZAGGYÜLES.

—

A képviselőház ülése.

Budapest, julius 29.

Elnök: Tallián Béla.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után elnök előterjeszti a beérkezett irományokat.

Polonyi Géza: Éljen a debreczeni szabadelvü párt!

Rákosi Viktor: Éljen a debreczeni főispán! (Zajos éljenzés a balon és szélsőbalon.)

Elnök: Jelenti, hogy a képviselőház elnöke a Ház képviseletében résztvett Kassán a Rákóczi-ünnepeken. (Éljenzés a balon és szélsőbalon.)

Rátkay László: A Rákóczi-ünnepélyről szól. Örömmel veszi tudomásul, hogy a képviselőház a Rákóczi-ünnepen jelen volt, de annál keserübb érzelmet támasztott benne az a tudat, hogy a kormány nem volt képviselve ott. Valószinüleg tapintatlanságból tette, mert hiszen a mai kormány semmi izében nem magyar. De a Rákóczi-ünnepélyen nem lehet addig méltón ünnepelni a szabadság Hérosának emlékét, mig az őt megbélyegző törvények törölve nincsenek! (Ugy van! a szélsőbalon.) És hamvait haza nem szállitják. Az országgyülés már többször tett erre vonatkozólag a régebbi időkben inditványt. Mindnyájunknak kell itt érezni pártkülönbség nélkül, hogy ezt tovább halogatni nem szabad. Ezért minden pártból nehány tagot kell kiküldeni bizottságba, akik előkészitenék ezt az ügyet és megtalálják a módját annak, hogy a Rákóczi-törvények töröltessenek és hamvai mielőbb hazahozassanak. (Viharos éljenzés a balon és szélsőbalon.)

Elnök: Előterjeszti a zsolnai kiállitás meghivóját. Jelenti, hogy Hieronymi Károly négy, és Gulner Gyula öt heti szabadságot kért.

Vesztegetési kisérlet.

Papp Zoltán: A kassai Rákóczi-kiállitás ügyében szólal fel napirend előtt. A magyar szabadság ült ott ünnepet és elzarándokoltak oda, hogy ihletet meritsenek. De amidőn a magyar szabadság ünnepet ül, az osztrák akkor ráüt kardjára. A hadvezetőség gondoskodott arról, hogy mádi Kovács helyett báró Mertenst küldjék oda hadtestparancsnoknak és ez az osztrák szoldateszka olyan gyalázatos szavakkal dobta vissza a Rákóczi-kiállitásra szóló meghivót, melynek reprodukálása itt lehetetlen. A honvédek pedig parancsot kaptak arra nézve, hogy a Rákóczi-kiállitásra elmenni nem szabad. Felvilágositást kér erre nézve a honvédelmi minisztertől; mig megnyugtató választ nem kap, addig e kérdést napirenden tartja. (Helyeslés a balon és szélsőbalon.)

Felszólalásának másik oka egy igen sajnálatos esemény. Kora gyermekségétől, miután szülei elvesztették vagyonukat, saját erejéből tartotta fenn magát, de mindig becsülettel. Tegnap megvesztegették. Elhozta magával a pénzt, hogy tanubizonyságot tegyen az esetről *Tizezer koronát tesz le a Ház asztalára.* (Kiveszi és leteszi a tiz darab ezrest a Ház asztalára. Ortási vihar tör ki a balon és szélsőbalon. Polonyi, Olay kifutnak padjaikból s ökleikkel fenyegetik a miniszterelnököt: Ez a maga müve! Óriási zaj. Elnök folyton csenget.)

Rákosi Viktor: Szégyen! Gyalázat!

Bakonyi Samu: Botrány! Botrány!

(A szélsőbalon egymás után felugrálnak helyeikről, a padokat csapkodják. Vizsgálatot kérünk! A jobboldalon szintén nagy az izgatottság. Elnök perczekig rázza a csengőt.)

Papp Zoltán: A tényállást óhajtja elmondani.

Andrássy Tivadar gróf: Ez Sándor Pál-féle pénz.

Papp Zoltán: E küzdelemben visszakivánkozik a félutra, ahol megbecsülik az embert. Őt tegnap a 10.000 koronával meg akarták vesztegetni, nem kivántak egyebet, mint hogy nehány napra utazzon el, ha visszajön, még többet kap. Családjának óhajai teljesülni fognak. (Viharos zaj a szélsőbalon. Gyalázat! Gyalázat!) Négyszemközt történt ez. Abban a pillanatban felkereste Olayt, elmondta neki az esetet. A pénzt takarékbetéti könyvben hozták, tegnap késő volt beváltani, ma délelőtt vették ki a takarékból. Egyenesen ide jött vele s letette a Ház asztalára. Dixi et salvavi animam meam! (Viharos zaj a jobboldalon. A Hadikok, az Andrássyak felugrálnak helyeikről s padjaikat verve kiabálnak: Ne gyanusitson senkit. Mondja meg, kitől kapta! A vihar egyre nagyobb lesz. A jobboldalon egymásután felugrálnak a képviselők helyeikről.

— Tessék megmondani, ki volt az!

— Addig nem tárgyalunk!

— Ne gyanusitson senkit. (Elnök perczekig csenget.)

(A szélsőbalon szintén óriási zaj van: Szégyen! Gyalázat! Ilyen eszközökkel dolgoznak. Gajáry kirohan a padból s a terem közepén kiáltja:

— Mig meg nem mondja kitől kapta, nem hisszük, Polonyi-féle stikli az egész!

A rend megbomlik, mindannyian a terem közepére rohannak, az elnök tehetetlenül áll, nem képes a vihart lecsillapitani. Az óriási zajból csak egy kiáltás hallatszik:

— Gyalázat!

— Zárt ülést kérünk!

Elnök: Kénytelen az ülést felfüggeszteni.)

Szünet.

(Szünet alatt a képviselők mind odabennt maradnak a teremben. A középen izgatottan tárgyalják az esetet. A miniszterelnök és Tallián köré csoportosulva zsonganak. A nagy zajból kihallatszik Gajáry hangja: Ez Polonyi fogás! A teremben Apponyi is megjelenik, csillapitani igyekszik a kedélyeket. Hiába. A felháborodás minden oldalon a tetőpontra hág. Elnök már régen elfoglalja helyét, még a terem közepén egyre tart a zaj. Nagy nehezen helyre áll a rend, a képviselők elfoglalják helyeiket.)

Elnök: Az ülést ujból megnyitja.

Papp Zoltán: A mai napra rátette egész existenciáját. Szavát adta ugyan az illetőnek. Szavát soha meg nem szegte. De pártja követeli és ha ez a fórum őt felmenti, hajlandó elmondani. (Kiáltások a szélsőbalon: Föl-mentünk!)

Szentiványi Árpád: A tisztesség a legmagasabb fórum. (Viharos zaj minden oldalon.)

A vesztegető leleplezése.

Papp Zoltán: Tegnap d. u. fél 4-kor megjelent előtte egy uri ember, aki neki jó barátja volt és a Háznak is tagja volt. Véleményemet kérdezte a helyzet felől. Elmondta. Erre az uri ember kérdezte: Te holnap felszólalsz? — Igen. — Mennyiért állanál el a szótól? Megdöbbentem. Erre az uri ember elmondta, hogy kiküldetése van. Megvesztegetni akarják az ellenzéken a nagyszáju szónokokat. Mikor látta az uri ember rajta a megdöbbenést, azt mondta: hát hagyjuk el. Szólónak azonban egy eszme villant meg agyában: leleplezni a dolgot. Megmondta az uri embernek, hogy reá áll. Erre azt kérdezte: Mennyiért utaznál el 5—6 napra. Megmondtam: naponta 1000 frtért. Erre ő reá állt és átadott 2 takarékpénztári könyvet 10.000 koronáról szólót, az uri ember pedig 2000 koronát zsebrevágott provizióként. Elmondta még az uri ember, hogy *olyan emberhez áll közel, aki Magyarországot kormányozza*, de nevét nem árulhatja el, mert fejével játszik. (Perczekig tartó zaj.) Ez az uri ember: *Dénes* Márton volt. (Hosszantartó nagy zaj minden oldalon.)

Elnök: A Házszabályok értelmében a Ház asztalára deponált 10.000 koronát letétként teszi a Ház pénztárába. Miután pedig mentelmi sértés lát, Pap Zoltán mentelmi ügyét átteszi a mentelmi bizottsághoz.

Személyes kérdés.

Polonyi Géza: Személyes kérdésben szólal fel. Az ülés felfüggesztése előtt Gajáry azt mondta, hogy ezt bizonyára Polonyi csinálta. E támadást egyszerüen visszautasitja.

Rákosi Viktor: Napszurást kapott Gajáry.

Polonyi Géza: Felhivja Gajáryt, magyarázza meg szavait.

Gajáry Géza: Személyes kérdésben szólal fel. O azt mondotta, hogy ez alighanem Polonyi-fogás lesz. De azt nem állitotta, hogy a pénzt Polonyi adta volna. Különben nem érti, miért oly kényes Polonyi. (Kihuz zsebéből egy irást.) Itt van az Egyetértés 89-ik évfolyamának a száma. (Nagy zaj az ellenzéken. Kiáltások: Mit akar vele? Az nem tartozik ide! Ugy látszik előre készült a támadásra! Ne arról beszéljen most! Az nem tartozik ide!)

Elnök: Figyelmezteti Gajáryt, hogy az nem tartozik felszólalásához.

Gajáry Géza: Kijelenti, hogy majd legközelebbi felszólalásában olvassa fel. (Zaj a szélsőbalon.)

Rendszeres vesztegetés.

Lovászy Márton: Hasonló esetet kénytelen bejelenteni. A Magyarországnak kiadóhivatali igazgatója a következőt jelentette neki, mint felelős szerkesztőnek: Egy uri ember eljött hozzá, betették az ajtót s négyszemközt kérdezte: Mondja meg, mennyiért szerelne le a Magyarország. Az igazgató azt mondta: Az igen egyszerü. — Mennyiért? kérdezte a kiküldött. A magyar vezényszóért! A kiküldöt

---

de az ételmaradék is az övék, melyből havonként 400—500 frankot vesznek be. Egy veder ára, melyben az ételek össze vannak öntve, s hol a pástétommal töltött poularde a rizslevesben uszik, 3 frank. A zsirt, csontokat külön adják el. A zsirt például megveszik a kivilágitási lámpácskák készitői hordócskáját 7 frankért, a csontot gombokká dolgozzák fel.

Különös mestersége van azoknak is, kik a csapszékekben pálinkamérésekben vannak alkalmazva, hogy a berugott embereket lakásukra kisérjék. Nagyon becsületeseknek kell lenniök. Legyen bár a részeg vendégnek 100 frank zsebében, biztos lehet róla, hogy mámorából felébredve a pénzt másnap hiány nélkül megtalálja.

Nem kevésbbé eredeti a »Reveillente« (ébresztőnő) mestersége, kinek csak alvó kliensei vannak. Reggel 3 órakor már megkezdi körutját, lépcsőre fel-lépcsőről leszalad, hogy vagy pianissimo, vagy czrescendo vagy fortissimo fölzörgesse álmos megbizóit. Naponkint 10—15 vendége van, kiktől 10 czentimet kap fejenként, imitt-amott még valami külön megbizást is kap pl. hogy reggelit hozzon, kocsiért fusson stb. Nem sokat keres, de legalább eredeti módon jut pénzhez. Hiába »Labor omnia vincit improbus«.

látva, hogy nem ért czélt, eltávozott. E kiküldött egy egykrajczáros német napilap szerkesztője: *Singer* Arthur. (Viharos zaj minden oldalon. Felkiáltások: Szégyen! Gyalázat!) Felhivja a Ház figyelmét különben, hogy itt rendszeres vesztegetés történik. (Viharos zaj.)

Tóth János: Nem tartja elegendőnek ez ügyeknek a mentelmi bizottsághoz való utasitását, hanem egy parlamenti 15 tagu bizottság kiküldését kéri, mert itt a képviselőház, a nemzet becsületéről van szó. (Viharos helyeslés a balon és a szélsőbalon.)

Olay Lajos: Inditványozza, hogy amig a parlamenti bizottság az ügyet be nem fejezi, üléseket ne tartsanak. (Ugy van! a szélsőbalon. Ellentmondások a jobboldalon.) Ugy látja, hogy a Bánffy alatt megindult korrupcziónak folytatása következett el. (Viharos zaj a jobboldalon, kiáltások: Rendre! Rendre!)

Elnök: Felkéri Olayt, ismételje szavait.

Olay Lajos: Neki subjektiv meggyőződése, hogy e pénz csak a bántól jöhetett. (Ugy van! a szélsőbalon. Viharos zaj a jobboldalon.)

Elnök: Olayt rendreutasitja, mert ez sértés. (Helyeslés jobbról. Zajos: Eljen Olay! a szélsőbalon.)

Olay Lajos: Inditványozza, hogy a parlamenti bizottság azonnal üljön össze.

Khuen Héderváry gróf miniszterelnök: A parlamenti bizottság kiküldését elfogadja, de maradjanak a házszabályok keretén belül.

Elnök: Inditványozza, h gy a bizottságot a holnapi napirenden válaszszák meg. Elfogadják.

Fáy István: Mint függetlenségi mélyen sajnálta Széll Kálmán bukását, mert Széll kormánya az azelőtti impertinens kormány bukását jelentette. (Zajos ellentmondás: Rendre! az ó-szabadelvűek padján.)

Elnök: Rendreutasitja.

Fáy Istán: Tovább beszél, de az óriási zajban alig hallani. Majd igy szól: Most oly ténynyel állunk szemben, mely bizonyitja, hogy ez a rendszer nem Széll politikájának folytatása. (Taps a szélsőbalon. Roppant türelmetlenség. Az elnök hasztalanul kiabál. *Olay* Lajos zárt ülésre szóló ivet ad be.)

Elnök: Harmadszor kéri, hogy a házszabályokhoz szóljon.

Fáy István: Végül kijelenti, hogy pártolja *Olay* és *Tóth* János inditványát.

Dulakodás a Házban.

Szünet után *Héderváry* Károly gróf miniszterelnök szólalt fel, hogy előterjessze inditványát arra vonatkozólag, hogy a Ház fogjon hozzá ismét az indemnitási javaslat tárgyalásához.

Rettenetes zaj, tombolás keletkezett a miniszterelnök szavaira.

— Ki vele!

— Takarodjék!

— Menjen Zágrábba!

Ilyen és hasonló kiáltások hangzottak, miközben az ellenzéki képviselők felugráltak a padokra s dörömböltek, kiabáltak, ugy hogy a miniszterelnök egy órától fél kettőig egy szót sem volt képes szólani.

Az *elnök* ekkor öt perczre felfüggesztette az ülést. Szünet után ujra kezdődött a lárma zaj és tombolás ugy, hogy ismét fel kellett függesztenie az ülést. Két óra volt már s Héderváry még nem beszélhetett.

Ekkor egy féliv papirra irta föl az inditványát s azt egy terembiztossal az elnökhöz küldötte. Erre az ellenzéki képviselők megrohanták az elnöki emelvényt. *Molnár* Jenő és *Rátkay* csakhamar ott termettek az emelvényen. Odaért *Szőcs* Pál is, aki kivette a terembiztos kezéből a papirost s az elnök felé nyujtotta.

Rátkay és Szőcs dulakodni kezdtek.

Ekkor a jobboldalról Feilitsch Arthur báró sietett a papirlap megmentésére, de vele egyszerre ért oda Fáy István is. Dulakodni kezdtek, miközben a papirlap elszakadt.

Ugy látszott, mintha Feilitzsch és Fáy insultálták volna egymást. Ekkor már az összes képviselők ott tolongtak az emelvény körül s minthogy az elnök nem tudott rendet csinálni, tiz perczre felfüggesztette az ülést.

Ezután 20 képviselő zárt ülést kért. Tallián elnök eleget tesz a kérésnek. A zárt ülés megnyitásakor Apponyi Albert gróf foglalja el az elnöki széket.

Polonyi és *Olay* Tallián elnököt teszik felelőssé a történtekért.

Apponyi Albert azonosságot vállal Tallián tetteivel.

Holló a parlament tekintélyét látja rombadőlni.

Héderváry ismét szólásra emelkedik, de az ellenzék nem hagyja szóhoz jutni.

Szünet után *Apponyi* megnyitja a nyilt ülést s utal arra, hogy a zárt ülésben olyasmi történt, a mihez magyarázás szükséges. Kijelenti, hogy a miniszterelnök inditványa a terembiztos utján jutott az elnökhöz.

Szivák Imre hivatkozik a mentelmi törvényekre, melyek szerint a történt sérelmek orvoslására a mentelmi bizottságot rögtön össze kell hivni.

Allitólag *Pozsgay* és *Hentaller* azzal rohantak az elnöki emelvény felé, hogy letépik az elnököt, mire *Tallián* elnök reájuk támadt:

— En a magyar képviselőház elnöki székén ülve látni szeretném, hogy ki meri méltóságát megsérteni.

Ezután Nessi Pál emelkedik szólásra s kijelenti, hogy ő mint a *Független Magyarország* lap vállalatának igazgató tagja 6409 koronáért jótállott s ez összeg pör tárgya lett s most egyszerre *Dienes Márton kifizeti* ez adósságot. E kijelentés ismét nagy konsternácziót keltett az ellenzéken.

Erre ismét 20-an zárt ülést kértek.

Este fél 7 órakor megnyitották a zárt ülést.

Kaas Ivor br. szólal föl s kijelenti, hogy 30 éve nem volt ilyen izgalom a képviselőházban s bár elismeri, hogy méltó a felháborodás, de inditványozza, hogy a napirend tárgyalását holnap nyugodtan folytassák.

Andrássy Tivadar ugyanezen értelemben szól.

Visontai Soma a birósági megoldást ajánlja.

Hock János ugyanennek a véleménynek ad *kifejezést*.

Az ülés még éjfélkor javában folyik.

Honnan került a pénz?

A politikai panama költségei egyik verzió szerint a kormánytól származtak, mig más verzió szerint azok a bankok szolgáltatták, a melyeket az ex-lex érzékenyen sujtott és szivesen áldoztak tetemes összegeket az ex-lex megszüntetésére.

UJDONSAGOK.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Félixfürdő.

	Személyvonat						
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—.—	—.—	4.44	—.—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54
V.-Velencze »	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10
Rontó »	8.02	10.14	—.—	2.93	5.09	7.11	9.29
Püspökfürdő »	8.07	10.19	—.—	2.44	5.14	7.14	9.30
Félixfürdő »	8.24	10.37	—.—	2.58	5.31	7.18	9.54

Félixfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonat						
Félixfürdő ind.	8.30	10.42	—.—	3.—	5.34	7.20	9.53
Rontó »	8.37	10.49	—.—	3.05	5.41	7.25	10.00
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—.	3.11	5.51	7.31	—.—
V. Velencze »	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.18
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30
N.-várad áll. érk.	—.—	11.27	—.—	—.—	6.18	—.—	10.32

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perczig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Ünnepélyes szent mise a választandó pápáért.** Mikor a keresztény világot ért mérhetetlen gyász, XIII. Leo pápa elhunyta bekövetkezett, *Vinkler* József valóságos püspök, káptalani helynök körlevelet bocsátott ki, az egyházmegye papságához, melyben utasitásokat adott a gyász külső kifejezésére vonatkozólag. Egyben a káptalani helynök azt is elrendelte, hogy a gyász elteltével e hó 30-án az egyházmegye összes templomaiban a választandó pápáért a legméltóságosabb Oltáriszentség kitétele mellett hálaadó szentmise tartassék. Ennélfogva az emlitett hálaadó szentmisét ma fogják megtartani a székesegyházban és az egyházmegye összes plebánia templomaiban.

* **A város rongyos épületei.** A sok rongyos épület közül a város első sorban a főutczai régi városházát, a rendőrségi épületet és az Apolló-épületet szándékozik eladni. A tanács kimondotta, hogy ha ezen ingatlanok megfelelő árért nem adhatók el, bérlet u'ján kisérli meg az értékesitésüket. Ez esetben azonban a rendőrségi épületnél és Apollónál csak jelentéktelen kisebb javitásokat eszközöltet a város, a régi városházánál peddig éppen semmit nem javittatnak, mivel állandóan eladás alatt fog állani.

* **Az uj közös pénzügyminiszter kinevezése** a hivatalos lapban. Mint előre jeleztük, ő Felsége Kállay Béni elhunytával megüresedett közös pénzügyminiszteri székbe báró *Burián* Istvánt, a görög királyi udvarnál alkalmazott rendkivüli követet nevezte ki. A kinevezés a hivatalos lap tegnapi számában jelent meg.

* **Fejedelmi vendégek.** Coburg Fülöp kir. herczeg e hó 27-én este Selmeczbányára érkezett, s innen vasutról egyenesen Szt.-Antalra hajtatott, hol több napon át fog tartózkodni. Ugy hirlik, hogy rövid idő mulva a bolgár fejedelem is ellátogat az ősi Koháry kastélyba gyermekeivel, kik rendesen itt szoktak eddig nyaralni.

* **Uj albiró.** A hivatalos közlöny legujabb száma közli, hogy ő Felsége az igazságügyminiszter előterjesztésére a nagyváradi kir. törvényszék egyik kiválóan képzett közkedvelt jegyzőjét, *Karakas* Albertet, ki ujabban a nagyváradi kir. itélőtáblához volt tanácsjegyzőül berendelve, a belényesi járásbirósághoz albiróvá nevezte ki.

* **Rákóczi-ünnep Selmeczbányán.** Selmecz- és Bélabánya sz. kir. bányaváros közönsége október hó 5-én üli meg II. Rákóczi Ferencznek, a kuruczok fényes csillagának emlékünnepét, Rákóczi korabeli emlékek kiállitásával.

* **Vértessy Sándor meghalt.** A magyar birói karnak egyik jeles tagja, vértesaljai *Vértessy* Sándor v. b. t. t., a kir. tábla nyugalmazott elnöke, tegnapelőtt reggel virradóra meghalt. Vértessy Sándor már régebb idő óta betegeskedett s megrongált egészsége késztette arra is, hogy diszes hivatalától megváljon s a jól

megérdemelt nyugalmat élvezze. Vértessy Sándor 34 évet töltött a birói pályán s 1901. febr. 14-én ment nyugalomba. A király érdemei elismeréseül a belső titkos tanácsosi méltóságot, a Szent István-rend kiskeresztjét adományozta neki. Vértessy holttestét tegnap délután a Városmajor-utcza 12. sz. a. házban beszentelik s azután Moórra szállitják s ott e hó 30-án a családi sirboltban fogják eltemetni.

Életrajzi adatai a következők: Vértessy Sándor, szül. Moóron 1828. márcz. 24-én. Ügyvédi gyakorlatot folytatván előbb, 1850-ben a birói pályára lépett. A királyi udvari kanczelláriának 1860-ban való visszaállitása után ezen hatóságnál, mint udvari fogalmazó nyert alkalmazást, 1863-ban udvari és elnöki titkárnak nevezték ki, ezen minőségben működött 1867-ig. A m. kir. minisztérium felállitása alkalmával a miniszterelnökségbe hivták meg osztálytanácsosi minőségben és az elnöki osztály vezetésével bizták meg. A m. kir. semmitő zék felállitása alkalmával, 1869-ben birónak neveztetett ki, megmaradván mindazonáltal 1870-ig a miniszterelnökség szolgálatában; ilyen minőségben vett részt Andrássy Gyula gróf miniszterelnök oldalán a király kiséretében annak keleti utazásában, midőn a Szuezi-csatorna megnyitására utazott. Visszatérve *ő hozta magával az első Korvinákat*, melyeket Abdul Aziz szultán ajándékozott a Nemzeti Muzeumnak. A semmitőszéknek a legfőbb törvényszékkel való egyesitése alkalmából kuriai biró lett, 1885-ben ugyanott tanácselnök, 1893 decz. 4-én pedig a budapesti királyi itélőtábla elnökévé nevezték ki s mint ilyen tagja volt a főrendiháznak. 1896 jun. 8. óta a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot kapta.

* **Uj cs. i lagkeresztes hölgy.** *Mária Jozefa* Ő császári és királyi Fensége a magyar mágnásvilág egyik nemes tulajdonokkal megáldott hölgytagjának, nagykárolyi gróf *Károlyi* Gyuláné született nagykárolyi *Károlyi* Melinda grófnőnek a *csillagkereszt-rendet* adományozta a jótékonyság terén kifejtett érdemei elismeréséül.

* **Jótékonyság.** Özv. Des *Echerolles-Krusper* Sándorné, szül. Gerliczy Stefánia bárónő Ő méltósága egy a »Sztaroveszky-gyermekkórházban« amputált gyermek részére beszerzendő mülábra 40 koronát adományozott, melyért hálás köszönetet mond az intézet igazgatója.

* **Nagyváradi küldöttek a dresdai kiállitáson.** Dresdában hasznos és tanulságos kiállitás nyilt meg, a mely a városok közegészségügyét, a rendészet, épitészet, szóval az egész közigazgatás minden ágát felöleli; bemutatja a régi intézmények mellett ezek haladását, fejlődését. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a kiállitás tanulmányozására *Rimler* Károly polgármestert és *Kőszeghy* József főmérnököt kiküldi. Mint értesülünk, a város kiküldöttei hétfőn, augusztus hó 3-án indulnak el Dresdába. A városi tanács a tanulmányutra 600 koronát utalt ki, s felkérte a kiküldötteket, hogy a többi hasznos dolgok között a munkás viszonyokat és a szegényügyet tegyék gondos tanulmány tárgyává.

* **Lopott lószerszámok alku tárgyai.** Tegnap délelőtt *Jankai* Mihály olaszii temetőőrnek lakásán megjelent egy előtte teljesen ismeretlen alak, s két rendbeli lószerszámot kinált megvételre. Jankai előtt nagyon gyanusnak tünt fel, hogy az eladó minden áron szabadulni akar a lószerszámoktól, bármily áron kéri is, s azért rendőrért küldött titokban, ki a gyanus alakot a rendőrségre kisérte a szerszámokkal együtt, hol vallatóra fogták. Az ipse magát *Tóth* János paptamásii háztulajdonosnak mondotta. Azonban megmotozták s találtak nála irásokat, melyekből kitünt, hogy valódi neve *Nyika* Tódor s Nagy-Létáról való. Minthogy nem tudta beigazolni, hogy hogyan jutott a lószerszámokhoz, fogva tartották.

* **Kevés az engedmény.** Nagyvárad városa árlejtést hirdetett Nagy Sándor-, Szilágyi Dezső-utczák, továbbá a Nagy-Piacz-téren Kossuth-utcza végétől Kolozsvári-utczáig és Kossuth Lajos-utczától Kapuczinus-utczáig terjedő gyalogjáróknak betonból leendő kiépitésére. Az eredmény azonban nagyon silány volt, mert a vállalkozók egyrésze ráfizetést kért, más része pedig alig engedett valamit az egységárakból. Ezt a tulszigoru feltételeknek tulajdonitják. Például a költségeket csak öt év mulva fizetnék ki. A városi tanács uj árlejtést hirdet a munkálatokra, kedvezőbb feltételekkel. Igy a költségek felét azonnal, a másik felét pedig az első tavaszi vizsgálat után fizetnék. Csak az összeg 20 %-a marad bent a jótállás idejére, öt évre. Az uj árlejtést augusztus 10-én délelőtt 9 órakor tartják meg.

* **Gyászmise Leo pápáért.** Ó-Tátrafüred nagyszámu vendégei mély kegyelettel emlékeztek meg a halhatatlan, nagy egyházfejedelem: *Leo pápa* elhunytáról. Julius 25-én délelőtt 10 órakor az ó-tátrafüredi, remek izléssel épitett templomban gyászmisére gyültek egybe. Mindenki gyászszal szivében, gyászszal külsejében. Ott voltak: Br. *Roszner* Ervin (és neje) és *Kállay* N. főispánok; *Ottványi* Pál nagyprépost, *Molnár* N. győri kanonok, dr. *Imrik* Péter és *Dobosffy* Lajos táblabirák, id. *Rimanóczy* Kálmán (és neje), *Winkler* Lajos, sokan a közeli Uj- és Alsó-Tátrafüredről, valamint Széplak, T.-Lomniczról és Maklárházáról zarándokoltak a templomba. A csendes misét a Tátrafüreden üdülő *Széchenyi* Jenő szolgáltatta, mely után *Breznay* Béla egyetemi tanár mondott gyászbeszédet, melyben a ravatalon nyugvó, s korunknak egyik legnagyobb s legkiválóbb férfiának világtörténelmi jelentőséggel biró áldásos életét és működését méltatta. A gyászoló közönség mély áhitattal hallgatta a megható emlékbeszédet.

* **Szülei kegyetlenség.** Egy nagyváradi uri család szivtelen brutálitása foglalkoztatja most a közvéleményt, s valóban megdöbbentő az az oktalan kegyetlenség, melylyel egy fiatal életet mily nyomoruttá tett a saját családja. Egy 19 éves ifju hihetetlen tragédiája ez a sötét történet. Kora gyermekségétől kezdve a család gyülölete fordult a fiu ellen, a kit elhagyatottságában a sors is megvert: elvesztő egyik szemevilágát. A nyomorék fiut ettől kezdve a szó szoros értelmében kiközösitette a család, s mig a többi gyermekek tisztességes jómódban nevelkedtek, ezt utczai csavargó módjára járatták szülői. A kegyetlenül kitaszitott fiu általános szánalmat keltett az ismerősök körében, s megesett, hogy ezekhez menekült szülei brutális bánásmódja elől. A szerencsétlen nyomorék fiu a polgári iskola elvégzése után szánalmas, elkényszeredett voltánál fogva sehol sem kapott foglalkozást s igy kénytelen kelletlen tovább szenvedte a szülei kegyetlenséget, mig ezek végkép szabadulni akarva tőle, tébolydába helyezték el. Amint ennek hire elterjedt, az ismerősök körében mozgalom indult, hogy valamiképen megmentsék a szerencsétlen ifjut.

* **Halálozás.** Részvéttel értesülünk, hogy özv. *Gaál* Antalné vendéglős, kinek a pinczéregylet Szacsvay-utczai házában volt vendéglője, tegnapelőtt Budapesten, hova operáltatni ment magát, hirtelen elhunyt. Temetése Budapesten ment végbe nagy részvét mellett.

* **Gyujtogató gyárkémény.** A Moskovits Mór és fia v.-velenczei szesz- és vegyigyára ellen panaszt adtak be a városhoz a környék háztulajdonosai. Azt hozzák fel panaszukban, hogy az éjjel-nappal működésben lévő gyár kéménye állandóan veszélyezteti a közzel fekvő házakat, mivel mogyoró nagyságu tüzes szikrákat hány ki. Nem régen is egy szomszédos házat felgyujtott s csak a gazda ébersége háritotta el a nagy veszedelmet. A panaszt sokan irtak alá. Elvárjuk, hogy a hatóság minden mellékletekintetek figyelembe vétele nélkül gyorsan megteszi a szükséges intézkedéseket a környék tüzbiztonsága érdekében.

* **A szőllősi sörgyáros kérelme.** Krausz Béla pecseszőllősi sörgyáros már korábban kérte Nagyvárad városát, hogy gyártmányai részére vámkedvezményt nyujtson. Most ujból kérvényt adott be, amelyben hivatkozik a gyár nagy forgalmára, amelyet a városban csinál, s más gyárak példájára, amelyet a város kedvezmény kben részesitett. A kérelmet a tanács véleményezés végett kiadta a vámellenőrző bizottságnak.

* **A régeny-pusztai gyilkosság.** Mindenütt élénken tárgyalták tegnap a véletlenül meglőtt régeny-pusztai aratót szomoru esetét. A telefonon értesitett nagyváradi kir. ügyészség részéről *Lázár* Márton alügyész, *Ember* Géza vizsgálóbiró, *Grósz* és *Gerő* törvényszéki orvosok mentek ki a helyszinére a tényállás megállapitása végett. A gyilkosság részletei a következőkben derültek ki:

Ernst Gyula 20 éves gazdasági gyakornok kint járt a munkások között s munka közben egy 16 éves leányt, *Ungvári* Sándor arató leányát megdorgálta, mivel nem ugy dolgozott, ahogy kellett volna. A leány visszafeleselt. Erre a gyakornok megütötte a leányt, aki apjához futott és elpanaszolta baját. Az apja, Ungvári roppant dühbe jött, vasvillát fogott és ugy rohant a gyakornoknak, hogy leüti. *Ernst* revolvert rántott és rálőtt a béresre, de oly szerencsétlenül, hogy a béres szörnyet halt. A golyó sziven találta.

A munkások felzudultak a gyakornok ellen, azonban a kismarjai, mezőkeresztesi és a bihar-püspöki-i csendőrőrsök közbelépésére lecsendesedtek és folytatták munkájokat. A környéken nagy a részvét az áldozat, Ungvári Sándor iránt, mert 7 gyermeket hagyott hátra. Sokan sajnálják a fiatal 20 éves gazdasági gyakornokot is, ki hirtelen felindulásában, bár önvédelemből is ily kegyetlen tett elkövetésére ragadta magát. A vizsgálat folyik tovább.

* **Anna-napi búcsu Görcsönben.** Görcsön szilágymegyei községben nagy ünnepélyyel tartották meg Szent Anna napján a szokásos templom-búcsut. A községből és a környékről nagy számmal sereglettek össze a hivek s zsufolásig megtöltötték a diszes kis templomot. Az ünnepélyes szent mise után *Szentkirályi* Zoltán plébános tartott megható gyászbeszédet Istenben boldogult *Leó pápáról.*

* **Szaporitani kell a közs. iskolákat.** A napokban adtunk hirt arról, hogy az olaszi-i községi elemi fiu- és leányiskolák II. osztályainál párhuzamos osztályokat kell felállitani, vagyis az uj réti iskolánál is szükség lesz már a jövő tanévben a II. osztályokra. A váradvelenczei közs. el. iskolánál szintén szükséges lesz az I. és II. osztályok mellé parallel osztályok felállitása. A városi tanács tegnap foglalkozott ez utóbbi párhuzamos osztályok elhelyezésével. Mivel a községi iskola épületében nincsenek megfelelő tantermek, érintkezésbe lépnek *Domokos* Károly törvényhatósági bizottsági taggal, aki évi 600 koronáért felajánlotta az iskola czéljaira alkalmas házát.

* **Véres verekedés.** Tegnap délután három óra tájban *Göczö* István hajcsár és *Vas* István munkás *Roka* István nevü társukkal összeszólalkoztak, majd a veszekedésbe annyira belemelegedtek, hogy Rokát ugy összeverték, hogy a biharmegyei köztórházba kellett szállitani. Göczöt és Vass Istvánt kihallgatásuk után lezárták.

* **A leomlott sánczfal.** A nagyváradi vársánczban előfordult beomlások sokkal nagyobb veszedelemmel fenyegetik a sánczvonal felett levő épületeket, mint először hitték. Ugy lát-

szik, hogy a meglazult sánczfalakra épült házak alul szintén leomlik a kőrakás s a házak is összedőlnek. A városi tanács tegnap utasitotta *Kőszeghy* József főmérnökőt, hogy alapos vizsgálat után mily sürgős intézkedéseket tart szükségesnek, hogy a lakosság vagyona megmenthető legyen. A tanács egyben a főügyész véleményét is kéri arra nézve, hogy mi módon lehetne kötelezni a katonai kincstárt a sánczfalak fenntartására.

* **Találtak** két ezüst kupát, egy zálogjegyet, egy drb 600 koronáról szóló váltót. Mindezeket igazolt tulajdonosaik átvehetik *Mendelényi* Béla rendőrfogalmazónál. Találtak azonkivül két libát; a liba tulajdonosa a rendőrség 9. sz. szobájában jelentkezzék. Végül egy bárányból, mely a 4-ik számu szobában vehető át.

x Tisztelettel hivjuk fel az olvasó közönség szives figyelmét **Mezey Dezső** műlakatos és toronyórás lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x **A szász cseh Svájcz**, ezen természeti szépségeitől elragadó tája a földnek, az idén kényelmes és olcsó módon lesz megközelithető, mert az Aussigban megtartandó iparkiállitás folytán különféle kéjvonatok — jelentékeny ármérsékléssel — fognak indittatni. Aussig jelentékeny iparáról nevezetes s főleg az európai államok legnagyobb gyárainak egyike emelte annak hirnevét. A *Schicht-féle szappan- és gyertyagyár* nemcsak az ó-, de az ujvilágban is tért hóditott gyártmányainak, mert ki nem ismerné a *Schicht szappant*? Aki már Aussigban van, nem fogja elmulasztani a cseh-szász Svájcz ezen legszebb és legkeresettebb helyét meglátogatni.

x **Figyelmeztetés**. Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a *Nagyváradi Müszaki Villamos Vállalattól* (Nagyváradi takarékpénztár-épület) költségvetést kér, mely a *legalaposabban* és *teljesen dijmentesen* állittatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

x Felhivjuk olvasóink figyelmét *Andriska Jenő* uri és női divatkereskedő czég lapunk mai számában közölt hirdetésére.

SZINHÁZ.

Szinészeink Balatonfüreden.

A balatonfüredi arénában pezsgő életet teremtettek a nagyváradi szinészek. Különösen nagy vonzó ereje az idei szezonnak, hogy az énekes társulat is Balatonfüreden nyaral. Tegnap este például, mint telefonon értesülünk, a Boszorkányvár hozott fényes sikert *Ruzsinszky* Ilona tüneményes hangjának. Corelia bravuros szerepében Nagyváradon is emlékezetes sikerej voltak a primadonnának s most a Balatonfüreden nyaraló előkelő közönséget ragadta el nagy énekmüvészetével.

TAVIRATOK.

Gyászmise XIII. Leo pápáért.

Karlsbad, jul. 29. XIII. Leo pápáért a helybeli kath. templomban gyászmise volt, melyet Kalocis prágai püspök szolgáltatott. (M. T. I.)

Az ülés vége.

— Hajnali táviratunk. —

12 óra után 5 perczczel az ülést felfüggesztették. Az ellenzék. Az ellenzék! — A mai nap lejárt kiáltásokkal a himnust énekelve kivonult a teremből. 1 órára az ülés véget ért.

Afférok.

Budapest, julius 29. (Saj. tud. táv.) Az izgalmas képviselőházi jelenet alkalmával több affér keletkezett. *Szőcs* és *Rátkay* között azonban elsimult, mig *Borbély* és *Molnár* Jenő holnap megverekesznek.

Az aratás.

Barcs, julius 29. Pár nap mulva befejeződik Barcson és vidékén az aratás, amit eddig a nedves időjárás nagyon visszatartott. Az eddigi cséplések buzából és rozsból változatos eredményt mutatnak. A zab igen jól fizet, holdankint 10—13 q-t, mig a szomszédos Szlavoniában csak 6—7 q-tad. Kukoricza burgonya és kerti vetemények az esőzések után szépen fejlődnek. Széna is lesz elég (M. T. I.)

Török-bolgár villongás.

Konstantinápoly, julius 29. A portához érkezett hirek szerint a helyi hatóságok az elmult időben Egirderi és Szercsák falukban (Szerres-szandzsák) egy 19 főnyi bizottsági emberekből álló bandát tartóztattak le. (Magy. Táv. Ir.)

Gyilkos vihar Khinában.

London, julius 29. A Times jelenti Sanghaiból: A vasárnap Csifu felett elvonult nagy vihar a benszülött városban nagy pusztitást végzett. Hir szerint emberélet is esett áldozatul. (M. T. I.)

Az uj török tengerész-miniszter.

Konstantinápoly, julius 29. Dzselal be. az uj tengerészetügyi miniszter eredetileg a birói pályán volt. Az örmény zavarok után alelnöke volt azon külön küldöttségnek, mely ez alkalomból Anatólia belsejében végzett vizsgálatot. Ez idő óta kedvelik a Yildizban és Izzet pasa, a szultán kedves embere pártolja. (M. T. I.)

KÖZGAZDASAG.

Értéktőzsde

Budapest, julius 29.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Határidők.

Budapest, julius 29.

Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repcze, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. julius 29-én.

Magyar aranyjáradék 4%	120.45
Magyar koronajáradék	90.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	—.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	98.90
Italmérési jog megváltási kötvény	—.—
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	99.25
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	200.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.50
Osztrák járadék papirban	100.25
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	100.75
Osztrák államsorsjegyek	154.75
Osztrák magyar bank részvény	15.90
Magyar hitelbankrészvény	730.—
Oszrrák hitelintézet részvény	667.—
Pátisi vista	95.12
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.25
Londoni vista	239.15
20 márkás arany	23.47

Forgalmi kimutatás 1903. julius hó 28-ról. Tiszta buza körülbelül 300 hltr. Kétszeres buza 100 hltr. Rozs 120 hltr. Arpa 350 hltr. Zab 80 hltr. Tengeri 150 hltr. Burgonya 80 hltr.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 80 drb. Félhizott 160 drb. Sovány 170 drb. Süldő 290 drb. Malacz 169 drb. Hizott marha 58 drb. Jármos ökör 1060 drb. Fejős tehén 300 drb. Borju 350 drb. Bivaly 42 drb. Juh és kecske 86 drb. Ló 947 drb.

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

312 A

„Nagyváradi hitelbank részvénytársaság"

müködését Kossuth Lajos-utcza 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre:

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi után **5%** kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámitolása.

Előlegek értékpapirokra és árukészletre.

Jelzálogkölcsön nyujtása házakra és földekre.

Értékpapirok vétele és eladása.

Szelvények és kisorsolt értékpapirok beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Az Igazgatóság.

Gazdák figyelmébe!

Tavotta-kenőcs, gépolaj és olive-olaj, restuticio fluid, szerszám zsir és szerszám lakk, padló- fénymáz.

Midennemü gazdasági és házi czikkek. **Mindennemü ásvány- és gyógyvizek.**

Világhirü vásártelki mórsó.

Franczia és magyar pezsgők; különleges csemege-borokon kivül *ajánlom saját termésü boromat literenként à 60 fillér, 50 literen felül 44 fillér.*

Naponta friss gyümölcs.

Kugler Gerbeaud összes gyártmányainak egyedüli raktára.

Kádár János,
Bémer-tér.

362

Nagyvárad város tanácsának jog- és gazdaságügyi osztályától.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbizás folytán *1903. évi augusztus hó 10-ik napján d. e. 9 órakor* a Szilágyi Dezső- és Nagy Sándor-utczákban, **továbbá a** Nagypiacz-téren a Kossuth Lajos-utcza folytatásában a Kossuth Lajos- és Kapuczinus-utczák közt, továbbá a Kolozsvári-utcza s a Várkapu-utczák között készitendő beton-járda munkálatok vállalatba adására, a fizetési feltételek kedvezőbbé tevésével ujabb árlejtést tartok.

Ajánlatot csak irásban zárt ajánlat utján % engedmény felajánlása mellett lehet tenni s ajánlattevő ajánlatában azt, hogy az árlejtési feltételeket, költségvetést, a külön feltételeket és rajzokat ismeri, világosan kitenni köteles.

Arlejtők kötelesek az árlejtés idejéig 1700 koronát bánatpénzül készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban zárt ajánlatukhoz csatolni.

Azon körülmény, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri s elfogadja, a zárt ajánlatokban kifejezendő.

A vállalat ujabb feltételei a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők.

Arlejtőt és árverelőt tett ajánlata azonnal, Nagyvárad városát azonban csak a törvényhatósági bizottság jogerős jóváhagyása után kötelezi.

Nagyvárad, 1903. julius hó 29-én.

Bordé Ferencz,
polgármester helyettes.

364

A várad-velenczei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.
Értekezhetni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárnál. 307.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmából a t. közönség figyelmét felhivjuk

tüz és betörés mentes
letéti pénztárunkra,

melyben külön-külön álló és közvetlenül zárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérelni kivánók rendelkezésére.

Nagyváradi Takarékpénztár,
részvénytársaság.
339

Uj zálogkölcsön intézet
Nagyváradon.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
Nagyváradon
KOSSUTH LAJOS-UTCZA. 4. sz. 1. emeleten
uj zálogkölcsön intézetet

nyitott.

Mindennemü értékpapirokra és ékszerekre és legkisebb összegtől a legmagasabb összegig szolid feltételek mellett kölcsönt nyujt.

Visszafizetéseket a legkisebb részletörlesztés mellett elfogad, valamint vidéki megbizásokat pontosan elintéz. 357

Uj zálogkölcsön intézet Nagyváradon.

Uj zálogkölcsön intézet Nagyváradon.

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ
butorgyárosoknál, 296
Nagyvárad, Zöldfa utcza elején.

STROHMAYER PÁL

vászon, menyasszonyi kelengyék, kész fehérnemüek és szőnyegraktára,

Nagyvárad, Szent László-tér 1. sz., kishidfő.

Bejárat a Gazdasági bank alatt, nem a sarkon.

TELEFON 166.

Szülők figyelmébe!

A közelgő iskola évre *fiu és leány intézeti és külön fehérnemüek mérték* szerinti gyors és jutányos elkészitését elvállalja

STROHMAYER PÁL

(vászon és fehérnemü czég)

Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám, kishidfő.

Ugyanott paplan és matrácz.

Menyasszonyi kelengyék. 352

Az „Amerikai áruház"

olcsó árakban utólérhetetlen.

A közelgő iskola idényre, *bármely intézet előirása szerint* az összes leány és fiu fehérnemüek, továbbá a *leánykák részére szükséges szines ruhák beszerezhetők.*

Ugyszinte minden rőfös és rövidárukban teljes nagy választék, **divatos szép áruk.**

Tisztelettel:

241

Telefon-szám: 372.

AMERIKAI ÁRUHÁZ.

Schicht-szappan

„szarvas“ ═══ vagy ═══ „kulcs“

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Számos kitüntetés! Számos kitüntetés!

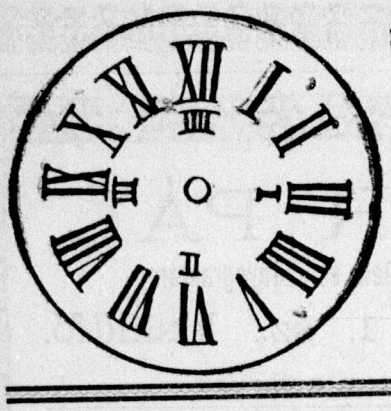

DADAY JOZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyórás

Nagyvárad, Szent János-utcza 320. sz.

Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhivni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra mühelyhelyiségemre,

hol **több kiállításon kitüntetett szerkezetü TORONYÓRAIM vörös fémből** készült főkerekekkel s a felhuzást könnyitő, a legczélszerübb módon alkalmazható **külön mozgó orsókkal** s a sulyemelő czinkezett vasso.ronykötéleket tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZ TORONYÓRÁIMNAK **jótállás felelősség melletti felállitását** is elvállalom melyek **pontos járásáért** szavatolok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MEZEY DEZSÖ,
műlakatos és toronyórás.

216

Hirdetés.

A Nagyváradi Hitelbank

takarék- és segélyszövetkezet

müködését megkezdette.

Tagok ez évi október 1-ig — **mulasztási illeték fizetése nélkül** — felvétetnek.

A befizetések hétköznapokon *egész napon át*, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyváradi Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében *Kossuth Lajos-utcza* (Sándor Samu-ház.)

359. **Az igazgatóság.**

TELEFON 194. TELEFON 194.

GYŐRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mű- és homoru köszörülő mühelye,

Nagyvárad, Kert-utcza 1. sz.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, hogy

gázerőre berendezett

mű- és homoru köszörülő műhelyemet

Kert-utcza 1. szám alá át helyeztem és azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően a legmodernebbül felszereltem.

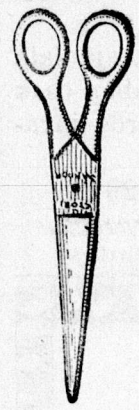

Minden e szakmába vágó munkálatok, u. m. ollók, tyukszemvágók, beretvák és mindennemü kések tükörfényesre pallérozása valamint késmüves munkák előállitása, a leglelkiismeretesebb kidolgozás és árszámitás tekintetében a legolcsóbban állittatik elő.

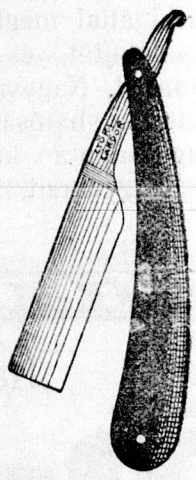

Tisztelettel kérem a m. t. közönséget a saját érdekükben is, hogy óvakodjanak az utczai házaló köszörüsöktől, kik a munkát nevemben szedik össze köszörültetni s azt továbbitják.

295 Kiváló tisztelettel

Győri Sándor.

Andriska Jenő

RÖVIDÁRU, NŐI- és FÉRFI SZABÓKELLÉKEK és DIVATÁRUK RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Szent László-tér 1. szám.

Keztyügyáriraktár!

1 pár női glacé . . . . —.70, —.85, 1.— frt.
1 pár női szarvasbőr, mosó —.75, 1.10 frt.

Czérna és selyem keztyük, valamint férfi és női svéd, kecskebőr stb. keztyük állandóan nagy választékban.

Keztyük tisztitása páronként 12 kr.

Férfi divatczikkek. ═══ Rövidáruk és szabókellékek.

SZABOTT ÁRAK!

Legelőnyösebben beszerezhetők

orvosi, sebészeti és betegápolási kötszerek,

különféle gummiáruk,

sérvkötők, has- és köldökkötők, jégtömlők, mankó és bothüvelyek, fecskendők, tejszivók stb. 140

Valódi franczia és angol különlegességek raktára!

TELEFON 488. TELEFON 488.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.